

Osrednje območne knjižnice

**Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika
Ravne na Koroškem
Na gradu 1, 2390 Ravne na Koroškem**

NAKUP KNJIŽNIČNEGA GRADIVA LETNI NAČRT 2016

November, 2015

UTEMELJITEV VSEBINE IN OBSEGA NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA 2016

1. POSLANSTVO KNJIŽNICE

Knjižnična dejavnost, ki je javna služba, zajema:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva;
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij;
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov;
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev;
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij;
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov;
- informacijsko opismenjevanje;
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik;
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo;
- zbiranje, obdelovanje, varovanje in posredovanje domoznanskega gradiva.

Poslanstvo knjižnice je, da:

- sodeluje v vseživljenjskem izobraževanju;
- zagotavlja dostopnost in uporabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih;
- organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture;
- organizira kulturne prireditve, ki so povezane s knjižnično dejavnostjo;
- prireja seminarje, strokovna posvetovanja, tečaje, predavanja;
- vzdržuje stike s sorodnimi zavodi doma in v tujini;
- izmenjuje knjižnične prireditve in razstave;
- pripravlja in izdeluje vse vrste publikacij v knjižni in neknjižni obliki.

Javna služba je tudi dejavnost knjižničnega informacijskega servisa za izmenjavo podatkov v nacionalnem vzajemnem bibliografskem sistemu, ki je namenjena zagotavljanju:

- pogojev za delovanje vzajemnega bibliografskega sistema;
- dostopnost elektronskih virov informacij v tem sistemu.

Knjižnica se povezuje v zvezo in druga strokovna združenja.

Koroška osrednja knjižnica je osrednja splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost za **občine**:

Ravne na Koroškem, 11.343* prebivalcev, 2 organizacijski enoti (osrednja knjižnica, Kotlje), 1 izposojevališče (Strojnska Reka),
Prevalje, 6.780* prebivalcev, 1 organizacijska enota (Prevalje), 1 izposojevališče (Leše),
Mežica, 3.623* prebivalcev, 1 organizacijska enota (Mežica),
Črna na Koroškem, 3.362* prebivalcev, 2 organizacijski enoti (Črna, Žerjav), 1 izposojevališče (Podpeca).

SKUPAJ: 25.108* prebivalcev

*po uradnih podatkih na dan 1. 7. 2015.

Za širše območje pa kot **osrednja območna knjižnica za Koroško** izvaja posebne naloge za **12 koroških občin oz. 71.218*** prebivalcev

*po uradnih podatkih na dan 1. 7. 2015.

V knjižnici z nakupom skrbno načrtujemo izgradnjo, vzdrževanje, posodabljanje in obnavljanje knjižnične zbirke. Letni prirast pa oblikujemo še z obveznim izvodom, darovi, zamenjavami in povečanim izborom gradiva. Vsebinsko bogat letni prirast prispeva h gradnji kvalitetne in uravnotežene knjižnične zbirke.

Pri nakupu knjižničnega gradiva v okviru razpoložljivih sredstev upoštevamo veljavne standarde za splošne knjižnice, letno evalvacijo zbirk in njihovo uporabo, strukturo in število prebivalstva, velikost knjižnice, dostopnost naslovov, informacijske, raziskovalne in kulturne potrebe okolja.

Knjižnica želi uporabnikom nuditi širok in kvaliteten izbor knjižničnega gradiva, ki bo ustrezal njihovim informacijskim, izobraževalnim in kulturnim potrebam, potrebam po razvedrilu in kvalitetni izrabi prostega časa ter dvigu bralne kulture. Izbor gradiva je namenjen najširšemu krogu uporabnikov in ciljnim skupinam v okolju.

Z načrtovanim nakupom 2016 bomo v knjižnici izboljšali ponudbo gradiva; povečali stopnjo zadovoljstva uporabnikov, obrat gradiva in obisk knjižnice, dostopnost in raznovrstnost gradiva, izboljšali kvaliteto zbirke v krajevnih knjižnicah; ohranjali kvaliteto zbirke v osrednji knjižnici; zagotovili gradivo na različnih nosilcih ter gradivo za domoznansko zbirko; dopolnjevali zbirko za uporabnike s posebnimi potrebami ter zbirko stripov v stripoteki.

Strategija razvoja knjižnice kot javnega zavoda je zapisana v strateškem načrtu 2014-2019

http://www.rav.sik.si/images/pdf/Strateski_nacrt_KOK_za_obdobje_2014_-_2019.pdf

2. VSEBINSKA IZHODIŠČA

Ker je Koroška osrednja knjižnica javna in izobraževalna ustanova, želi in mora svojim uporabnikom nuditi širok izbor knjižničnega gradiva, ki bo ustrezal njihovim potrebam po informacijah, izobraževanju, raziskovanju, zadovoljevanju kulturnih potreb in kvalitetnemu preživljanju prostega časa. Zato bo nakup gradiva tudi v tem letu namenjen posameznikom, skupinam, organizacijam v okolju in bo v največji možni meri namenjen zadovoljevanju njihovih vsakdanjih potreb in dvigu kakovosti življenja v lokalnih skupnostih okolja. Nakup bomo izvajali za:

- spodbujanje in razvijanje branja, bralne kulture in informacijske pismenosti za vse uporabnike, od najmlajših do tistih v tretjem življenjskem obdobju;
- projekte promocije branja (KOK uspešno izvaja regijska projekta Predšolska bralna značka Petra Nosa in bralno značko za odrasle Korošci pa bukve beremo, vključujoč »lahko branje«);
- kvalitetno ponudbo leposlovja (slovenski avtorji, nagrajena dela), zahtevnejših prevodov in humanistike, tudi leposlovja v tujih jezikih (angleški, nemški, francoski, ruski, italijanski, španski);
- dopolnjevanje posebnih zbirk: referenčna zbirka, domoznanska zbirka, knjižničarstvo, zbirka za uporabnike s posebnimi potrebami (slepi in slabovidni, brezposelni), stripoteka;

- dopolnjevanje zbirke z naslovi gradiva glede na **zahteve uporabnikov** in povečano **povpraševanje** po posameznih področjih in naslovih (desiderata in rezervacije);
- zadovoljevanje potreb po **izobraževanju** z zagotavljanjem gradiva različnih strok, poljudnih in zahtevnejših na različnih medijih (učenje jezikov, permanentno izobraževanje, spoznavanje zgodovine, umetnosti);
- dostop do elektronskih virov informacij, zagotavljanje **oddaljenega dostopa** do e-baz;
- dopolnjevanje naslovov **aktualnega gradiva** in enakomerno **zastopanje vseh področij** znanosti oz. različnih tematskih in predmetnih področij, različnih strok in znanstvenih disciplin (poljudno in znanstveno gradivo), saj je med uporabniki knjižnice veliko študentov in srednješolcev ter raziskovalcev;
- ponudbo gradiva, namenjenega kvalitetnemu **preživljanju prostega časa** (hobiji, interesne dejavnosti, osebna rast, umetnost ...);
- načrtno dopolnjevanje posebne **domoznanske zbirke** z novim gradivom na vseh vrstah medijev ter s seminarskimi in diplomskimi deli;
- dopolnjevanje **AV zbirke** (zgoščenke in DVD-ji) s kvalitetno glasbo in filmi domačih in tujih avtorjev;
- kvalitetno ponudbo informativne ponudbe **periodike** v slovenskem jeziku in vsaj del v tujih jezikih;
- z načrtnim nakupom zbirke stripov (projekt »Stripoteka«) želimo v knjižnico privabiti generacijo mladostnikov od 15. leta dalje;
- **ohranjanje kvalitete** knjižnične zbirke **v osrednji knjižnici**;
- **izboljšanje kvalitete** knjižnične zbirke **v krajevnih knjižnicah**. V sestavi zbirke v posamezni krajevni knjižnici želimo doseči standard 60 % strokovnega gradiva, 40 % naslovov leposlovja, do 30 % naslovov za otroke in mladino ter 10 % neknjižnega gradiva, kar se z načrtovanim nakupom in izločanjem starejšega, neaktualnega in poškodovanega gradiva v zadnjih letih postopoma že uresničuje;
- v projekt nakupa knjižničnega gradiva bomo vključili vsaj **15 odstotkov** naslovov publikacij **v javnem interesu** s seznama publikacij, katerih izdajo finančno podpirata Javna agencija za knjigo v okviru založniških programov in projektov s področja kulture in Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, (v nadaljevanju MK RS).

3. CILJI

Koroška osrednja knjižnica želi uporabnikom nuditi širok in kvaliteten izbor knjižničnega gradiva, ki bo ustrezal njihovim informacijskim, izobraževalnim in kulturnim potrebam, potrebam po razvedrilu in kvalitetni izrabi prostega časa ter dvigu bralne kulture. Izbor gradiva je namenjen najširšemu krogu uporabnikov in ciljnim skupinam v okolju ter dvigu kakovosti življenja v posamezni lokalni skupnosti. Z načrtovanim nakupom v letu 2016 bomo v Koroški osrednji knjižnici:

- izboljšali ponudbo gradiva (število izvodov, nadomeščanje zastarelega gradiva z novimi izdajami in naslovi);
- povečali stopnjo zadovoljstva uporabnikov;
- povečali obrat gradiva (izposoja) in obisk knjižnice;

- povečali dostopnost in raznovrstnost neknjižnega gradiva;
- izboljšali kvaliteto knjižnične zbirke v krajevnih knjižnicah;
- ohranjali kvaliteto knjižnične zbirke v osrednji knjižnici;
- zagotovili gradivo na različnih nosilcih (AV gradivo in elektronski viri);
- dopolnili zbirke z gradivom za uvajanje novih tehnologij in informacijskega izobraževanja;
- zagotovili gradivo za domoznanske študije in domoznanske zbirke;
- dopolnjevali zbirko za uporabnike s posebnimi potrebami (slabovidni, brezposelni).

Z nakupom želimo zagotoviti kvaliteten izbor gradiva, zato bomo sproti preverjali ustreznost nakupa oz. zadovoljstvo uporabnikov s knjižnično zbirko tudi po organizacijskih enotah knjižnice, potrebe po deficitarnem gradivu, zadovoljstvo ciljnih skupin uporabnikov (slepi in slabovidni, študenti in drugi, vključeni v izobraževanje, brezposelni ...), skratka ustreznost zbirke na ugotovljene potrebe in interese okolja.

4. ZNAČILNE POTREBE OKOLJA

Demografske značilnosti

Pri izgradnji knjižnične zbirke upoštevamo značilne potrebe okolja, v katerem deluje knjižnica:

- demografsko značilnost (gostota prebivalstva zaradi specifik reliefa zelo niha in se med posameznimi občinami zelo razlikuje, tudi zaradi površinskih razlik posameznih občin);
- starostno strukturo prebivalstva in uporabnikov knjižnice po ciljnih skupinah: predšolski, šolski, srednješolski, študenti, odrasli zaposleni, brezposelni, upokojenci;
- izobrazbeno strukturo prebivalstva in uporabnikov (večinoma srednješolska izobrazba);
- socialni vidik prebivalstva in aktualne družbene razmere;
- število prebivalcev po občinah ustanoviteljicah, ki financirajo našo dejavnost;
- prisotnost uporabnikov s posebnimi potrebami;
- prisotnost množice izobraževalnih ustanov (osnovne in srednje šole, visoke šole in ustanavljanje novega visokošolskega središča);
- različni lokalni akterji (razna društva, kulturne ustanove, organizacije, dom starostnikov...).

Nabava upošteva tudi vlogo Koroške osrednje knjižnice kot **osrednje območne knjižnice za Koroško**, torej kot regijskega informacijskega in kulturnega centra. Iz tega poslanstva prejema tudi obvezni izvod in od MK RS prejme sredstva za povečan izbor knjižničnega gradiva in informacij. V letu 2015 bo v ta namen prejela zmanjšana sredstva, ki bodo zadostovala le za nakup nekaterih podatkovnih zbirk, za nakup drugega knjižničnega gradiva pa ne.

Izgradnja kvalitetne območne zbirke je eden od dolgoročnih ciljev v okviru posebnih nalog območne knjižnice. Območna zbirka je namenjena uporabnikom širšega območja z osebno izposajo, brezplačno medknjižnično izposajo in oddaljenim dostopom do informacij.

5. POSEBNE POTREBE OKOLJA

1. Nakup za zamejce

Koroška osrednja knjižnica je knjižnica, ki deluje na mejnem območju z Avstrijo, zato s svojimi dejavnostmi (predvsem na domoznanskem področju) posebno pozornost namenja zamejcem, koroškim Slovencem oz. slovenski manjšini v Avstriji in je v preteklih letih za njihove potrebe s sredstvi MK RS že uspešno izvajala nakup knjižničnega gradiva za **Slovensko študijsko knjižnico Celovec**.

To je največja knjižnica s slovenskim gradivom v Avstriji in zadovoljuje potrebe slovenskih uporabnikov na celotnem področju Koroške v Avstriji.

Koroška osrednja knjižnica si z nakupom za zamejce prizadeva za ohranjanje jezika slovenske manjšine v Avstriji, podpira kulturno-umetniško izražanje zamejcev v maternem jeziku ter skrbi za kulturno povezovanje z matičnim narodom.

Namen projekta nakupa je širjenje slovenske besede med Slovenci v zamejstvu, spodbujanje branja v slovenskem jeziku ter informiranje in izobraževanje v širšem kulturnem prostoru.

Pri nakupu gradiva za Slovence v Avstriji v dogovoru s Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu (skupni projekt) tudi v letu 2015 upoštevamo naslednje **kriterije**:

- informacijske, izobraževalne ter kulturne potrebe okolja
(Na predlog Slovenske študijske knjižnice v Celovcu je po ugotovitvah neposrednih značilnih in posebnih potreb v okolju poudarek na gradivu za otroke in mladino);
- aktualna izvorna slovenska knjižna produkcija za otroke in mladino in izbor slovenskih prevodov iz kvalitetnega tujega mladinskega leposlovja;
- nakup nekaterih naslovov periodike (informiranje o dogajanju v Sloveniji).

Cilji nakupa knjižničnega gradiva za zamejce v Avstriji

- Slovencem v Avstriji omogočiti seznanitev s sodobno slovensko knjižno produkcijo ter s slovenskimi prevodi kvalitetnih tujih avtorjev;
- vplivati na dvig bralne kulture in pomagati pri opismenjevanju v maternem jeziku (knjižna in književna vzgoja mladih, bralna značka, prireditve ...);
- skrbeti za pretok informacij in znanja med Slovenijo in slovensko manjšino v Avstriji;
- sodelovati pri izgradnji zbirke Slovenske študijske knjižnice Celovec;
- omogočati stik s slovenskim knjižnim jezikom;
- povečati dostopnost slovenske knjižne produkcije;
- z nakupom novega gradiva in z našim sodelovanjem vzpostaviti boljši stik slovenske manjšine v sosednji državi Avstriji z matično državo.

V letu 2016 načrtujemo nakup **600 izvodov gradiva**, od tega 20 naslovov serijskih publikacij.

2. Nakup za uporabnike s posebnimi potrebami

Na področju dejavnosti za uporabnike s posebnimi potrebami smo že uvedli mnoge dejavnosti za slepe in slabovidne, slušno prizadete,

dislektike, zasvojene, motene v duševnem razvoju, ljudi z motnjami branja (lahko branje) itd.

Pri tem bomo k sodelovanju povabili ustrezne zavode oz. institucije, ki delujejo na našem območju. Na podlagi ugotovitev, kakšne so potrebe, se bomo odločili za izvajanje ustreznih dejavnosti (dostava na dom, lahko branje, ponudba gradiva za dislektike, slepe in slabovidne ...). Naš cilj je uporabnikom s posebnimi potrebami zagotoviti in čimbolj približati ustrezno gradivo in storitve.

V letu 2016 načrtujemo nakup **100 izvodov različnega gradiva** (knjige, serijske publikacije, AV gradivo...) za uporabnike s posebnimi potrebami.

2. Nakup za posebno zbirko »STRIPOTEKA«

S postavitvijo posebne zbirke »Stripoteka« v knjižnico privabljamo generacijo mladostnikov od 15. leta dalje. To je generacija, ki jo po končani osnovni šoli v knjižnicah najbolj zgubljamo. Seveda pa je zbirka namenjena tudi ostalim, ki tovrstno literaturo radi prebirajo. Zaradi bližine gimnazije in Šolskega centra je število potencialnih uporabnikov zbirke zelo visoko.

S postavitvijo zbirke smo:

- pridobili nov prostor za druženje in občasne neformalne prireditve, pogovore, okrogle mize na teme, ki zanimajo to ciljno generacijo;
- pridobili dodaten razstavni prostor;
- možnost prezentacije novo pridobljenih del iz zbirke Artoteka – stripi;
- omogočili uporabnikom tudi medosebno izmenjavo starih stripovskih klasikov.

Umestitev stripov kot posebno zbirko za celotno območje v zbirko knjižnice je idealna v simboličnem smislu povezovanja generacij, med otroki in mladino ter odraslimi.

Za izgradnjo zbirke bomo načrtno pridobili **okoli 100 novih naslovov** ter se povezovali z zavodi, kot je npr. Stripburger, antikvariat ...

V zbirko je vključen tudi revijalni stripovski tisk.

3. Nakup e-knjig BIBLOS

BIBLOS je spletni distribucijski portal za elektronske knjige s spletno knjigarno z e-knjigami BIBLOS in spletno knjižnico e-knjig BIBLOS-LIB.

Sistem omogoča sinhronizacijo bibliografskih in uporabniških podatkov sistemov COBISS in BIBLOS – to pa uporabo in iskanje za končnega uporabnika/bralca še olajša, saj se lahko prijavi v sistem z uporabniškimi podatki, ki jih že uporablja za knjižnične storitve. Tudi v letu 2016 bo knjižnica uporabnikom omogočala izposajo e-knjig v sistemu BIBLOS.

6. NAČRTOVANI OBSEG IN VRSTE GRADIVA

Načrtovani obseg nakupa gradiva je izdelan na osnovi veljavnih Standardov za splošne knjižnice, evalvacije knjižnične zbirke in njene uporabe, potreb okolja in v skladu z razpoložljivimi sredstvi financerjev.

Zaradi zmanjšanja sredstev za nakup knjižničnega gradiva v letu 2016 s strani Občine Črna na Koroškem in Mežica, je načrt nakupa prilagojen razmeram in v delu, kjer sredstva za nakup knjižničnega gradiva zagotavlja Občina Črna na Koroškem, zmanjšan za 31,19 %, to je 90 enot gradiva manj in Občine Mežica, zmanjšan za 50 %, to je 175 enot gradiva.

Glede na razpoložljiva sredstva, se bo knjižnica vsekakor še vedno trudila zagotavljati širok in kvaliteten izbor knjižničnega gradiva, prisiljena pa bo izbirati naslove ter zmanjšati nakup izvodov posameznega naslova, pri nakupu gradiva za enoti Črna, Žerjav in Mežica bomo morali biti pri izboru naslovov posebej pozorni. Doseganje standarda za zbirko in zadovoljevanje potreb uporabnikov v omenjenih krajevnih knjižnicah bo zato oteženo.

Glede na razpoložljiva sredstva se bomo trudili zagotavljati širok in kvaliteten izbor knjižničnega gradiva, le nakup števila izvodov posameznega naslova smo primorani zmanjšati, kar posledično pomeni tudi manjši obrat gradiva.

Glede na število prebivalcev, povprečno ceno knjige, ki jo knjižnica dosega, finančna sredstva za nakup gradiva (občine, MK), darove, zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in obvezni izvod ter politike financiranja nakupa gradiva s strani države načrtujemo nakup v višini **3.235 enot gradiva**, dopolnjenega s 3.000 izvodi iz obveznega izvoda in 500 izvodi darov, skupaj torej 7.000 izvodov.

Glavnina nabavljenega gradiva je namenjena izposoji na dom, izbor naslovov je širok in namenjen različnim profilom uporabnikov na vseh nivojih, gradivo je na različnih fizičnih nosilcih. Del gradiva bo namenjen tudi za dopolnitev posebnih zbirk.

V enotah zbirko dopolnjujemo z izborom naslovov, kjer upoštevamo merila za izgradnjo kvalitetne zbirke, ki bo aktualna in bo ustrezala predpisanim standardom in hkrati različnim zahtevam posamezne lokalne skupnosti.

Pri načrtovanju nakupa v letu 2016 upoštevamo demografsko strukturo in potrebe okolja, v katerem delujejo krajevne knjižnice ter delež financiranja s strani občin ustanoviteljic. Pri nabavi za osrednjo knjižnico upoštevamo funkcijo knjižnice kot osrednjega informacijskega in kulturnega centra. Koroška osrednja knjižnica je tudi osrednja območna knjižnica in izvaja naloge za 4 splošne knjižnice na Koroškem. Nakup načrtujemo tako, da oblikuje uravnotežen prirast.

Knjižnica bo s pridobivanjem novega knjižničnega gradiva kljub vedno bolj zaostreni finančni situaciji sledila strateški usmeritvi, da v svojem okolju uresničuje informacijsko, izobraževalno kulturno in socialno vlogo.

Pridobljeno gradivo bo vsebinsko in formalno strokovno obdelano v vzajemni bazi COBIB, skladno z mednarodnimi standardi za obdelavo.

Pri nakupu knjižničnega gradiva v letu 2016 ne načrtujemo odstopanj od strokovnih priporočil, razen zaradi zmanjšanja sredstev Občine Črna na Koroškem v enotah Črna in Žerjav ter Mežica za enoto Mežica, kar na skupni prirast sicer ne bo vplivalo, močno pa bo vplivalo na prirast v omenjenih krajevnih knjižnicah (razmerja 60 : 40 v korist strokovnega gradiva, 30 % za otroke in mladino, potrebe uporabnikov po določenem naslovu...).

Podatki o stanju knjižnične mreže 2014

Organizacijska enota	Število prebivalcev	Število enot knjižničnega gradiva	Delež	Odprtost / ur na teden ¹
Ravne (osrednja knjižnica)	9.631	218.529	22,7	60
Črna na Koroškem	3.004	8.786	2,9	8
Kotlje	1.672	5.952	3,5	6
Mežica	3.619	13.010	3,6	24
Prevalje	6.738	15.597	2,3	22
Žerjav	374	2.281	6	2

Načrtovani obseg celotnega prirasta za leto 2016

	MZK	OBČINE	DRUGO	SKUPAJ
Nakup	1.000	2.235	-	3.235
Obvezni izvod	-	-	3.000	3.000
Dar	-	-	500	500
SKUPAJ	1.000	2.235	3.500	6.735

Načrtovani obseg nakupa za leto 2016

FINANCER	DELEŽ FINANCIRANJA v %	ŠT. ENOT
Občina Ravne na Koroškem	46,39	1.150
Občina Prevalje	24,40	650
Občina Mežica	15,19	175
Občina Črna na Koroškem	14,02	260
SKUPAJ občine	100	2.235
MZK/javni projektni razpis	-	1.000
SKUPAJ	-	3.235

V razmerju z ostalimi vrstami gradiva načrtujemo nakup do 10 % naslovov neknjižnega gradiva s poučno vsebino, filme in glasbo na zgoščenkah (CD in DVD).

¹ Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS št. 29/03) v svojem 13. členu opredeljuje minimalni obseg obratovalnega časa knjižnice, ki je za posamezno vrsto knjižnic:

- osrednja in osrednja območna: 8 ur dnevno, 5 dni v tednu, ob sobotah 5 ur,
- krajevna knjižnica: 4 ure tedensko (do 2000 prebivalcev), 15 ur tedensko (do 6000 prebivalcev), 4 ure dnevno, 5 dni v tednu (nad 6000 prebivalcev).

V letu 2016 bomo za mrežo knjižnic zagotavljali skupno 180 naslovov periodičnih publikacij, ki jih glede na aktualnost in morebitne ustrežnejše nove naslove na tržišču sproti preverjamo.

Referenčna zbirka je namenjena izposoji samo v knjižnici in v letu 2016 načrtujemo dopolnitev zbirke z 10 % naslovov celotnega nakupa.

Načrtovani obseg po vrsti gradiva (naslovi):

Knjižno	1.440 enot
Neknjižno	180 enot
Serijske publikacije	180 enot
SKUPAJ	1.800 enot

Načrtovani obseg po razmerjih (naslovi):

Strokovno gradivo	60 %
Leposlovje	40 %
Odrasli	70%
Mladina	30 %

7. ENAKA DOSTOPNOST ZA VSE PREBIVALCE

Pri lociranju gradiva v mreži knjižnice bomo tudi v letu 2016 upoštevali delež in strukturo prebivalcev in uporabnikov knjižnice, kvaliteto zbirke v posamezni enoti in standardna priporočila za sestavo zbirke za doseganje cilja, izpolnjevanje prostorskih pogojev posamezne knjižnice v lokalni mreži ter potrebe uporabnikov.

Koroška osrednja knjižnica je območna knjižnica za Koroško, kot osrednja knjižnica za Mežiško dolino ima 5 nesamostojnih organizacijskih enot (krajevne knjižnice) ter 3 izposojevališča s premično zbirko:

Ravne na Koroškem

2 organizacijski enoti (osrednja knjižnica, Kotlje), 1 izposojevališče (Strojnska Reka),

Prevalje

1 organizacijska enota (Prevalje), 1 izposojevališče (Leše),

Mežica

1 organizacijska enota (Mežica),

Črna na Koroškem

2 organizacijski enoti (Črna, Žerjav), 1 izposojevališče (Podpeca).

Gradivo bo locirano v osrednji knjižnici in krajevnih knjižnicah ter izposojevališčih, **600** enot knjižničnega gradiva za zamejce pa v Slovenski študijski knjižnici Celovec.

LOCIRANJE KNJIŽNIČNEGA GRADIVA:

	Število enot
Osrednja knjižnica	1.100
Enota Kotlje	50
Enota Prevalje	650
Enota Mežica	175
Enota Črna in Žerjav	260
SKUPAJ	2.235

Gradivo bo v celoti obdelano v sistemu COBISS, o novostih pa javnost obveščamo s seznamami novosti, v tedenski oddaji Knjižni vrtljak na Koroškem radiu ter v Knjižnih paberkovanjih, mesečnih predstavitvah in pogovorih o novih knjigah.

8. RAZMERJA MED POSAMEZNIMI VRSTAMI GRADIVA

Z vsakoletnim nakupom vzdržujemo sestavo knjižnične zbirke in se tako približujemo standardnim določilom za sestavo zbirke.

Prirast gradiva torej načrtujemo za osrednjo knjižnico in enote v občinah v razmerjih, ki bodo vplivala na doseg standarda 60 % strokovnega in 40 % leposlovnega gradiva.

Deloma to razmerje uravnavamo tudi z izločanjem in odpisom zastarelega, neaktualnega in poškodovanega gradiva.

Glavnina nakupa bo zajemala 90 % tiskanih medijev (knjige, brošure, serijske publikacije), neknjižno gradivo bo zajemalo 10 % (glasbeni posnetki, videogrami, elektronski mediji, izobraževalni DVD-ji, igrani filmi, e- baze z možnostjo oddaljenega dostopa, notno gradivo, zemljevidi, e-knjige) in neknjižno domoznansko gradivo (razglednice, rokopisi, fotografije, drobni tiski itd.).

Pri nakupu **strokovnega gradiva (60 %)** bodo čimbolj enakomerno in skladno s potrebami uporabnikov zastopana različna strokovna področja v slovenskem in tujih jezikih.

Pri nakupu **leposlovja (40 %)** pa bo poudarek na pestrosti literarnih zvrsti slovenskih avtorjev ter tujih narodov in kultur.

Letni nakup bo sledil tudi standardu **30 % naslovov za otroke in mladino**. Poudarek bo na kvaliteti vsebine in ilustracije.

V organizacijskih enotah (**krajevnih knjižnicah**) želimo glede na velikost in razvitost okolja uporabnikom omogočiti dostop do raznolikega knjižničnega gradiva, zato izboljšujemo ponudbo strokovnega knjižničnega gradiva, medtem ko je v osrednji knjižnici sestava zbirke glede na dejavnost in poslanstvo **ustrezna**. V veliki meri pa želimo tudi v krajevnih knjižnicah prilagoditi zbirko interesom, potrebam in željam uporabnikov posameznega lokalnega okolja.

V krajevnih knjižnicah bomo tudi izboljšali ponudbo **tekoče naročenih časnikov in časopisov**, število za posamezno krajevno knjižnico bo tudi odvisno od okolja, v katerem knjižnica deluje.

V okviru knjižnice delujejo tudi 3 izposojevališča, ki jih oskrbujemo z gradivom iz premične zbirke. V izposojevališčih redno menjamo gradivo, pri čemer sledimo potrebam in željam uporabnikov. Tudi v letu 2015 načrtujemo dopolnitev premične zbirke z novimi, aktualnimi naslovi.

V krajevnih knjižnicah 100 % izpolnjujemo določila Uredbe o odprtosti, vse krajevne knjižnice imajo dostop do vzajemnega kataloga.

9. ZAGOTAVLJANJE POVEČANEGA IN ZAHTEVNEJŠEGA IZBORA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA IN INFORMACIJ (OOK)

Na nabavno politiko pa vpliva tudi vloga Koroške osrednje knjižnice kot **osrednje območne knjižnice** za Koroško (obvezni izvod, povečan izbor knjižničnega gradiva).

Knjižnica zaradi zmanjšanja sredstev v letu 2015 ne bo izvedla nakupa drugih vrst tiskanega, poudarek bo na e-virih, ki jih bo knjižnica iz sredstev območnosti kupila za vse splošne knjižnice na območju in zanje zagotovila oddaljen dostop ali dostop iz knjižnic:

- **Arhiv Večera**, pomembno za splošne knjižnice, ki časnika Večer v tiskani obliki ne shranjujejo;
- **Tax-fin-lex**, spletni portal z dokumenti iz davčnega, računovodsko-finančnega in pravnega področja, imenovan Tax-Fin-Lex (kratko TFL). Trije celoviti, vsebinsko zaokroženi podsistemi podatkov v enem sistemu, z med seboj povezanimi dokumenti, kjer se v trenutku najde ažurna informacija z davčnega, računovodsko-finančnega in pravnega področja; **ODDALJEN DOSTOP**
- **E-knjige: eBook Public Library Subscription Collection** ponudnika EBSCO
- **GVIN.com**, servis služi za iskanje in prebiranje besedil člankov iz slovenskih časnikov in revij ter za iskanje poslovnih informacij in novic iz domačega in tujega gospodarstva
- **PressReader**, aplikacija za nalaganje časnikov in revij na uporabniške tablične računalnike in pametne telefone iz brezžičnih omrežij knjižnic.

Nakup e-virov bomo izvedli v sodelovanju s **konzorcijem COSEC**.

Obvezni izvod nam in osrednjim knjižnicam na območju, čeprav z novim zakonom vsebinsko bistveno drugačen od nekdanjega, vsaj delno zagotavlja pregled knjižne produkcije na Slovenskem. Gradivo, ki ga dobimo preko obveznega izvoda, bomo v skladu s pravilnikom v najhitrejšem možnem času obdelali in uvrstili v fond in s tem našim uporabnikom in uporabnikom osrednjih knjižnic območja omogočili

izposoja tega gradiva. Predvidevamo prejem okoli 3.000 enot gradiva iz naslova obveznega izvoda.

Povečan in zahtevnejši izbor gradiva in informacij iz celotne zbirke bo knjižnica nudila najmanj **20 % uporabnikom s širšega območja** in si še nadalje prizadevala pridobivati nove člane s širšega območja Koroške. Za vse splošne knjižnice na območju velja **brezplačna medknjižnična izposoja** knjižničnega gradiva.

10. POSEBNOSTI KNJIŽNIČNE ZBIRKE

Pri razvoju, rasti in ustreznem vzdrževanju knjižnične zbirke v prvi vrsti upoštevamo vse smernice in standarde, ki so temelj za oblikovanje knjižnične zbirke in ki veljajo za našo vrsto knjižnice, število in strukturo prebivalcev in uporabnikov, njihove potrebe ter značilnosti in posebnosti okolja.

V zbirko vključujemo **vse vrste** gradiva na različnih medijih ter različno opremo za uporabo neknjižnega gradiva, posebno skrb namenjamo **uporabnikom s posebnimi potrebami** (gradivo z večjim tiskom, e-knjige, oprema za branje e-knjig, lupe za slabovidne, knjige za lahko branje ...).

Otrokom, mladini in odraslim nudimo dostop do interneta (različne on line podatkovne zbirke).

Hkrati upoštevamo **tradicijo**, ki izhaja iz 60-letne zgodovine Koroške osrednje knjižnice:

- bogato in dolgoletno **domoznansko tradicijo**;
- **posebne zbirke** (raritete in bibliofilske izdaje, starine, artoteka, rokopisi, fototeka, drobni tiski, spominske sobe);
- darovi.

10. PRIDOBIVANJE KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Pri vzdrževanju knjižnične zbirke sodelujejo vsi strokovni delavci knjižnice (izločanje, odpis, potrebe in želje uporabnikov).

Pri nabavi pa na podlagi nabavne politike deluje nabavna komisija v sestavi:

- vodja obdelave (organizator pridobivanja informacij in nabave)
- vodja izposoje
- direktorica

Komisija se sestane enkrat tedensko, po potrebi tudi več.

Za izbor knjižničnega gradiva komisija upošteva naslednje kriterije:

- vsebina
- aktualnost

- uporabnosti
- kriterij uporabnika (starostni vidik, razvojno in socialno stopnjo uporabnika, stopnja znanja itd.)
- dostopnost
- cena

Za izbor in pridobivanje gradiva uporabljamo naslednja orodja:

- predstavnike (potnike) založb (novosti, ogledi)
- vire o publikacijah (založniški katalogi, bibliografije, knjige v tisku)
- pisne ponudbe, ponudbe po telefonu in elektronski pošti
- knjigarne
- spletne knjigarne
- sejme in druge prireditve s promocijo knjig
- antikvariate
- avtorje ...

Nabavna komisija tudi opredeli darove, način sprejemanja darov, ki postanejo last knjižnice in lahko z njimi samostojno razpolaga.

Za racionalno porabo v letu 2016 dodeljenih sredstev s strani MK RS in občin ustanoviteljic za nakup knjižničnega gradiva bomo skrbeli z izbiro najugodnejših ponudnikov in pogajanj za čim večje popuste.

Pripravila:

Darja Molnar, vodja službe za nabavo in obdelavo knjižničnega gradiva,
november, 2015